

N DERLANDS
R GISTER
G RECHTELIJK
D SKUNDIGEN

J A A R V E R S L A G 2 0 1 6

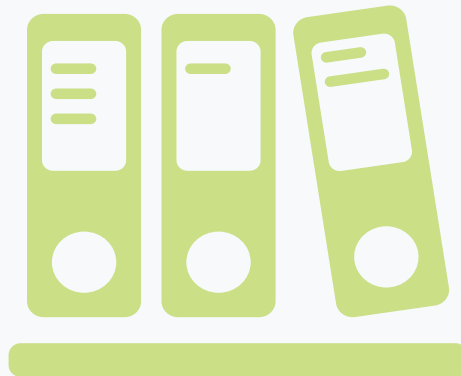

VOORWOORD

Het Nederlands Register Gerechtelijk Deskundigen ontwikkelde zich in 2016 verder op de ingeslagen weg; een nieuw deskundigheidsgebied werd toegevoegd: Digitaal Forensisch Onderzoek. Bij de herregistraties moesten nog tot 12% van de heraanvragen worden afgewezen. Verder haalde aanpassing van de registratietermijn van vier naar vijf jaar in het Besluit register deskundige in strafzaken (Brdis) de druk iets van de ketel bij de herregistraties. Ook werden de toetsingsprocedure en bedrijfsvoering verder gestroomlijnd. Het NRGD heeft een bijdrage geleverd aan het tot stand brengen van het EU Actieplan voor een Europese Forensische Ruimte. Mr. drs. Eric Bakker volgde mr. John Coster van Voorhout op als nieuwe voorzitter.

Tegelijkertijd constateert het NRGD ook dat op andere terreinen nog veel progressie te behalen valt. Hierbij kan worden gedacht aan het terugdringen/afschaffen van het verkort rapporteren, aandacht voor de kwaliteit van DNA-activity rapportages, de Europese Forensische Ruimte en aan kwaliteitsborging van het forensisch onderzoek bij de politie en bij de forensische geneeskunde.

Dit jaarverslag biedt een overzicht op hoofdlijnen van alle ontwikkelingen. Voor aanvullende informatie kunt u terecht op www.NRGD.nl. Daar kunt u zich ook aanmelden voor de maandelijkse NRGD-nieuwsbrief.

OVER HET NRGD

Het Nederlands Register Gerechtelijk Deskundigen (NRGD) is een onafhankelijke organisatie die de kwaliteit versterkt van de inbreng van gerechtelijk deskundigen in Nederland en daarbuiten. Het normeert expertisegebieden, signaleert en geeft advies. Ook stimuleert het NRGD de kennisuitwisseling tussen forensische wetenschap en recht.

Het NRGD verbindt de forensische wetenschap en de rechtspraak. Het NRGD stelt kwaliteitsnormen op voor deskundigheidsgebieden en toetst experts. Gecertificeerde deskundigen dragen bij aan een zorgvuldige en betere rechtspraak. Zo biedt het NRGD kwaliteitswaarborgen bij de inzet van forensische kennis, van DNA tot gigabyte en van handschrift tot vuurwapen. Kwaliteit blijft op peil door nationale en internationale kennisdeling, signalering, certificering en accreditatie. Ook daarvoor zet het NRGD zich in.

Michel Smithuis, directeur NRGD

Bij het NRGD hebben we te maken met urgente dingen, zoals een zaakgericht systeem. Dan kun je zelf het wiel uitvinden, of samenwerken met andere kleine organisaties. Vanaf eind 2016 ben ik tevens bestuurslid van Kleinleef, waarin 25 kleine uitvoeringsorganisaties samenwerken aan verbetering van hun dienstverlening aan burgers, bedrijven en medeoverheden. Het NRGD profiteert van die samenwerking. We benutten elkaars kennis, bijvoorbeeld als het gaat om een zo efficiënt mogelijke inrichting van onze processen. Want terwijl ons takenpakket toeneemt, zijn de middelen beperkt.

INTERVIEW ERIC BAKKER

Eric Bakker
Voorzitter College gerechtelijk deskundigen

Sinds 1 juli 2016 is mr. drs. Eric Bakker benoemd als nieuwe voorzitter van het NRGD. Hij volgt John Coster van Voorhout op, die in verband met het bereiken van de leeftijd van zeventig jaar zijn functie heeft neergelegd. Eric Bakker is tevens werkzaam als senior raadsheer bij het gerechtshof Arnhem-Leeuwarden.

“De eerste jaren na 2010 heeft het NRGD veel werk gestoken in de ontwikkeling van het register met deskundigen. Zoeken naar geschikte mensen, het opstellen van normen en het normeren zelf. Het NRGD boekte snel resultaat door te starten met Forensische Psychiatrie, Psychologie en Orthopedagogiek (FPPO). Met dat gebied heb je het over honderden deskundigen die langs diezelfde meetlat worden gelegd. Er zaten eind 2016 zo'n 550 geregistreerde deskundigen in het register.”

“Die certificering is onze kerntaak. Al is een keurmerk nooit waterdicht, certificering blijft belangrijk, voor de deskundigen zelf én voor de kwaliteit van de rechtspraak. Certificering wérkt. Toekenning is bepaald geen automatisme: in 2016 werd 12% van de heraanvragen en 10% van de totale aanvragen afgewezen. In bezwaar en beroep blijft ons oordeel vrijwel altijd overeind. Ook dat is belangrijk. Want als iedereen na bezwaar alsnog in de kaartenbak komt, werkt de toetsing niet. Het NRGD toetst echt op kwaliteit, niet op iemands naam.”

“Een rechter moet genoeg forensische basiskennis hebben om kritische vragen te kunnen stellen, om rapporten te kunnen lezen. Daarover gaan de professionele ontmoetingen van het NRGD, die we ook in 2016 hebben gehouden. Het NRGD brengt auteurs en afnemers bij elkaar. Rapporteurs krijgen feedback over de inhoud van hun rapport, maar ook over de leesbaarheid ervan. Het NRGD wil faciliteren dat rapporten tot hun recht komen. De kwaliteit van forensisch onderzoek werkt dan door in de rechtsgang. En daar zijn we voor opgericht.”

“We zijn ontstaan uit het strafrecht. Maar het register zou voor de hele rechtspraak ingezet kunnen worden. Het bestuursrecht is geïnteresseerd in onze normering en certificering van psychiaters. Er zijn vakspecifieke verschillen, maar het geraamte voor normering en rapportage kunnen we gemakkelijk aanpassen voor het bestuursrecht. En dan heb je heel snel zo'n 100 tot 150 deskundigen waaraan het rechtsgebied behoefte heeft. Hetzelfde geldt voor het jeugd- en familierecht. Het NRGD kan ook op andere rechtsgebieden als aanjager fungeren voor de toepassing van wetenschappelijke deskundigheid in de rechtspraak. We hebben inmiddels veel ervaring. Die willen we ook voor andere dingen gebruiken. Het NRGD houdt de 'R' van registratie hoog, maar we hebben meer te bieden. We willen groeien als een forum voor professionele ontmoetingen.

We houden in 2017 themabijeenkomsten waar deskundigen en aanvragers elkaar ontmoeten en willen forensische wetenschap en recht samenbrengen. Het liefst zou ik zien dat het NRGD uitgroeit tot een instrument voor de hele rechtspraak, in nauw contact met OM, ZM, advocatuur en politie.”

RESULTATEN 2016

In 2016 behaalde het NRGD de volgende resultaten:

Certificering en registratie

- Start normering expertisegebied rechtspsychologie
- Openstelling registratie expertisegebied Digitaal Forensisch Onderzoek
- Vereenvoudiging toetsingsprocedure
- Doorontwikkeling certificering Forensische psychiatrie
- 577 deskundigen in 9 deskundigheidsgebieden gecertificeerd
- 12% verlengingsaanvragen afgewezen

Advisering

- Europees actieplan forensische expertise
- inzet van Ad Hoc deskundigen in de rechtspraak
- toekomstvisie forensische geneeskunde
- NIFP-opleiding forensisch psychiaters en psychologen

Kennisdeling

- Kwaliteitssymposium 2016
- Expertmeeting verkort rapporteren (DNA)
- 'Registratie gerechtelijk deskundigen Digitaal Forensisch Onderzoek', Expertise en Recht, oktober 2016.
- 'Zicht op forensische expertise'

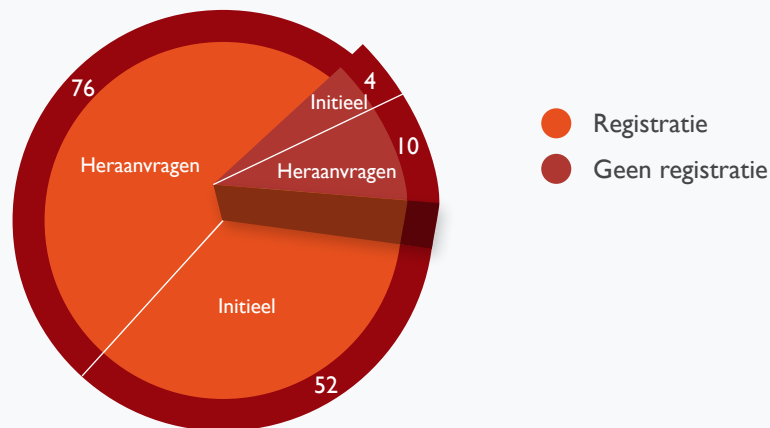
Certificering en registratie

Tussen 2010 en 2016 ontving het NRGD rond de 1100 aanvragen voor (her-) registratie. Het grootste deel betrof aanvragen voor registratie op het deskundigheidsgebied Forensische Psychiatrie, Psychologie en Orthopedagogiek. In 2016 werden 174 aanvragen voor (her-) registratie ingediend, waarvan het NRGD er 147 verwerkte. In totaal werden 128 aanvragers (opnieuw) gecertificeerd als deskundigen.

Van de 86 verlengingsaanvragen kreeg 13% opnieuw een voorwaardelijke registratie voor de duur van twee jaar. 10 heraanvragen (12%) werden afgewezen. Hoewel veel aanvragen dus leiden tot registratie, zijn er ook nog steeds geregistreerde deskundigen waarvan herbeoordeling niet tot verlenging leidt of tot een voorwaardelijke registratie.

Bezwaar, beroep en klachten

Daarnaast werden in 2016 16 bezwaarschriften en 3 klachten ontvangen en behandeld. In 1 zaak is hoger beroep ingediend bij de afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State. Dit hoger beroep loopt nog.

Nieuw deskundigheidsgebied

Van 2010 tot en met 2016 heeft het NRGD in overleg met 'het veld' de volgende 9 gebieden genormeerd:

- Forensische Psychiatrie, Psychologie en Orthopedagogiek
- DNA-analyse en interpretatie (bronniveau)
- Handschriftonderzoek
- Verdovende Middelen
- Toxicologie
- Forensisch Wapen- en Munitieonderzoek
- Toetsing aan de Wet Wapens en Munitie
- Forensische Pathologie
- Digitaal Forensisch Onderzoek

Het College stelt zich tot doel zo mogelijk elk jaar een nieuw deskundigheidsgebied te normeren. In 2016 betrof dit het gebied Digitale Forensische Onderzoek. Ook is het NRGD in 2016 gestart met de normering van het deskundigheidsgebied Rechtspsychologie/Legal Psychology.

Stephanie Pompies, beleidsmedewerker

Samen met een internationale normstellingsadviescommissie en in samenspraak met het veld een nieuw deskundigheidsgebied normeren is een proces waar je veel energie van krijgt. Ik ben er trots op dat het wederom gelukt is een nieuw gebied te normeren en dat Rechtspsychologie begin 2017 opengesteld is voor registratie.

Ook binnen de bestaande deskundigheidsgebieden wordt door het NRGD niet stilgestaan. Zo heeft het NRGD in 2016 op het gebied van de Forensische Psychologie, Psychiatrie en Orthopedagogiek besloten dat bij toetsing voor (her)registratie van de psychiaters en psychologen ook de kwaliteit van de door hun geschreven TBS-rapportages wordt betrokken.

Digitaal Forensische Onderzoek (DFO)

In 2016 is het register opengesteld voor Digitaal Forensische experts. De eerste digitale experts van dit nieuwe gebied zijn inmiddels getoetst en geregistreerd. Het expertisegebied is onderverdeeld in zes deelgebieden:

- Computer forensics
- Software forensics
- Database forensics
- Multimedia forensics
- Device forensics
- Network forensics

Bij de start van het expertisegebied DFO verscheen een artikel waarin de verschillende deelgebieden worden toegelicht, met een Collegelid en één van de medewerkers als auteur. U kunt dit artikel vinden in het webarchief van **Expertise en Recht**.

Toetsingsprocedure eenvoudiger

Het NRGD waarborgt de kwaliteit van de deskundigen die zijn opgenomen in het register. Daarnaast streeft het ernaar de procedures zo eenvoudig mogelijk te maken. In 2016 heeft het NRGD de beoordelingskaders van zeven deskundigheidsgebieden herijkt:

- DNA-Bronniveau
- Handschriftonderzoek
- Verdovende Middelen - analyse en interpretatie
- Forensische Toxicologie
- Forensisch Wapen- en Munitieonderzoek
- Toetsing aan de Wet Wapens en Munitie
- Forensische Pathologie

De herijking trekt de procedurele eisen voor alle gebieden zo veel mogelijk gelijk. Daarmee worden procedures inzichtelijker en toegankelijker. Zo zijn de registratie-eisen gelijkgetrokken en is de toetsingsprocedure uitgewerkt per type aanvrager.

Advisering

In 2016 bracht het NRGD meerdere adviezen uit.

Europees actieplan forensische expertise (European Forensic Science Area 2020)

De eerste zes maanden van 2016 was Nederland voorzitter van de Europese Unie. Tijdens het voorzitterschap kwam een actieplan tot stand voor een Europese forensische ruimte met gelijke kwaliteitsstandaarden. Het NRGD was betrokken bij het opstellen van een enquête onder EU-lidstaten waaruit bleek dat zij het belang van adequate kwaliteitsborging van forensisch onderzoek onderschrijven.

Het NRGD beschouwt de op 9 juni 2016 gemaakte afspraken rond het actieplan *European Forensic Science Area 2020* als een grote stap vooruit in de kwaliteitsverbetering van forensische expertise. Onderdelen van het EFSA2020-plan beslaan:

- Beleidsmatige bewustwording
- Groeimodellen voor de ontwikkeling van forensische gebieden als DNA, drugs, wapens en digitale forensische expertise
- Actievoorstellen voor de hele forensische keten, van de plaats delict tot de rechtszaal
- Alle betrokken partijen, van forensische experts in overheidslaboratoria tot zelfstandig werkende beoefenaren en van opsporingsorganisaties tot rechters en officieren

Uitvoering van het Europese actieplan helpt de forensische gemeenschap bij de uitwisseling van kennis, 'best practices' en samenwerking. Het NRGD blijft de komende jaren actief betrokken bij EFSA2020.

Inzet van Ad Hoc deskundigen in de rechtspraak

Ad Hoc deskundigen zijn experts van wie het specialisme valt buiten een deskundigheidsgebied dat het NRGD normeert. Vaak gaat het om zeldzame, zeer gespecialiseerde kennis. De minister van Veiligheid en Justitie heeft het NRGD verzocht een normeringssystematiek voor deze deskundigen te ontwikkelen. Deze 'Ad Hoc-normering' is beperkter van omvang dan de reguliere normeringen.

Het NRGD organiseerde op 18 mei 2016 een eerste, verkennende expertmeeting, met deelname van leden van de zittende magistratuur, de Koninklijke Nederlandse Academie van Wetenschap en het openbaar ministerie. De rol van het NRGD was adviserend. Het is aan de rechtspraak de onderzoeksvraag te formuleren en een Ad Hoc deskundige te benoemen.

Esther van Ruth, senior beleidsmedewerker

Als echte allrounder was het ontzettend leuk mee te werken aan de totstandkoming van het Actieplan voor de Europese forensische ruimte tijdens het Nederlandse voorzitterschap van de EU. Het geeft zo veel energie als je inhoudelijke en organisatorische inzet leidt tot een mooi resultaat. Ik kijk met veel enthousiasme uit naar de ketenbrede realisatie van het actieplan nu ook het belang van de waarborging van competenties van individuele forensisch deskundigen Europees is onderkend.

Toekomst forensische geneeskunde

Uit enquêtes van het NRGD in 2014 en 2016 bleek dat strafrechtelijke ketenpartners hameren op het belang van kwaliteitsborging in de forensische geneeskunde. Ook de Gezondheidsraad vindt dat de opleiding van forensische artsen verbeteringen behoeft. Haar rapport 'De forensische geneeskunde ontleed' uit 2013 bevatte de aanbeveling te investeren in normering en opleiding van deze beroepsgroep. Voor hun rol bij lijkschouw, slachtoffer- en verdachtenonderzoek krijgen de meeste artsen een summiere opleiding van vier weken, zonder praktijkexamen lijkschouw.

Op 14 november 2016 publiceerde het NFI het rapport 'Een vergelijkend onderzoek naar systemen van lijkenschouw en gerechtelijke sectie'. Ook dat rapport bevestigt de noodzaak van investeringen in de opleiding tot forensisch arts. De minister heeft een taskforce ingesteld.

Het NRGD heeft geadviseerd te investeren in structurele kwaliteitsinvestering door vakinhoudelijke professionalisering en praktijkervaring. Het pleit ervoor deze verdieping te laten aansluiten op het voorstel voor een forensisch geneeskundig specialisme van de beroepsvereniging. Als sluitstuk dient wettelijke borging van het opleidingskader door het NRGD.

NIFP-opleiding forensisch psychiaters en psychologen

Het NRGD leverde een bijdrage aan het NIFP-plan ter verbetering van de PJ-opleiding. Het plan beschrijft de manier waarop het NIFP de kwaliteitseisen van zijn opleiding tot PJ-rapporteur wil laten aansluiten op de normen van het NRGD. Wanneer dat het geval is, kan het PJ-diploma leiden tot 'automatische' registratie in het NRGD voor 2 jaar. Om te voorkomen dat deskundigen uitvallen heeft het NIFP voorzien in coaching. Verder is het streven om het feedbackprogramma uit te breiden, waardoor meer ondersteuning kan worden geboden aan voorwaardelijk geregistreerde rapporteurs.

Naoual Saghir en Emilie Coelingh Bennink, beheermedewerkers

Het inrichten van DECOS, ons nieuwe digitale systeem is voor ons een uitdagend en leerzaam project. We kunnen met dit nieuwe systeem nog meer zaakgericht werken. Dat verbetert onze dienstverlening, de efficiency en de toegankelijkheid van informatie.

Kennisdeling

NRGD-Kwaliteitssymposium 2016

'It is important to be aware that experience does not always equal expertise. All parts of the forensic chain must be compliant.'

Gillian Tully, Forensic Science Regulator

Op 30 juni 2016 namen 140 mensen deel aan het tweede NRGD Forensisch Kwaliteitssymposium. Het symposium stond mede in het teken van het vertrek van de collegeleden John Coster van Voorhout en Ton Broeders. Sprekers waren Dr. Gillian Tully, professor Peter van Koppen en professor Eoghan Casey. Dit alles onder de leiding van dagvoorzitter, advocaat Niek Heidanus.

Gillian Tully lichtte de Britse situatie op forensisch gebied toe. Het Verenigd Koninkrijk heeft alleen een register voor forensisch pathologen. Initiatieven voor een register vergelijkbaar met het Nederlands Register Gerechtelijk Deskundigen stranden door gebrek aan een wettelijke grondslag en structurele financiering. Bij de kwaliteitsborging van de forensische keten ligt het accent daarnaast op accreditatie op basis van ISO-normen (labs, PD en forensisch pathologen) en gedragscodes met kwaliteitseisen. Gillian Tully benadrukte dat alle delen van de forensische keten moeten voldoen aan de kwaliteitseisen om de cirkel rond te krijgen en niet alleen de traditionele labs. Digital Forensics is als jong deskundigheidsgebied continu in ontwikkeling. Daarom zijn kwaliteitseisen zo belangrijk. Gillian Tully ziet dat het belang van accreditatie als instrument voor kwaliteitsborging steeds meer door het veld wordt onderschreven. Gillian Tully pleitte voor 'cross border sharing', al is het de vraag welke vorm dat na de 'Brexit' zal krijgen.

Cathy van Haaren, officemanager

Ik kijk met veel plezier terug op de tweede Kwaliteitsdag van het NRGD van 30 juni 2016. Mooi om deze dag te organiseren en zo een bijdrage te leveren aan het afscheid van John Coster van Voorhout en Ton Broeders.

Wilde forensiërs temmen

Prof. dr. P.J. (Peter) van Koppen, hoogleraar Rechtspsychologie VU Amsterdam, collegelid

Peter van Koppen besprak de Tengelhamer casus. Hij poneerde zeven stellingen over cruciale vragen die een forensisch onderzoeker zichzelf en zijn opdrachtgever moet stellen. Zo moet een deskundige achterhalen wat de herkomst is van de spullen die hij onderzoekt en moet hij alleen resultaten presenteren die passen in een redelijk scenario. In de Tengelhamer casus paste het gereedschap bij de gaten in het schedeldak van het slachtoffer. Maar de verdachte zou vanuit drie totaal verschillende posities hebben moeten slaan. Dat laatste is als scenario niet waarschijnlijk. Ook stelde Peter van Koppen dat een deskundige moet pogen alles te verklaren dat om verklaring vraagt. Zo zaten in het schedeldak bijvoorbeeld nog twee andere gaten, maar die werden in het onderzoek niet besproken.

Peter van Koppen merkte op dat de deskundige het onderzoek moet doen waarover hij uitspraken doet. Voor een uitspraak over de afweging van twee hypothesen moeten dan ook beide hypothesen zijn onderzocht. Zoals ook in het verschenen artikel 'De Tengelhamer en het Schedeldak' is aangegeven, moet de deskundige verder alles verklaren wat aan hem wordt voorgelegd en moet de deskundige de voorgelegde vraag beantwoorden. Dit is volgens Peter van Koppen niet steeds het geval en wordt daardoor de conclusie overgelaten aan de, in de regel, minder deskundige. Een deskundige moet ervoor waken 'mee te procederen', al blijft het zinvol de opdrachtgever kritische vragen te stellen over diens opdracht en vraagstelling.

Establishing Confidence in Digital Evidence and Forensic Science

Prof. dr. E. Casey (Eoghan), hoogleraar School of Criminal Sciences, Universiteit van Lausanne

Eoghan Casey hield een pleidooi voor een bedrijfscultuur waarin transparantie voorop staat. Hij besprak of statistische gegevens de conclusies van een forensisch onderzoek onderbouwen of niet. Want vaak is het praktisch en ethisch onmogelijk een hypothese statistisch te onderbouwen. Helpen cijfers dan, of juist niet? En welk betrouwbaarheidscijfer is voldoende om een goede beslissing te kunnen nemen?

Het zou mooi zou zijn als forensisch onderzoek werd uitgevoerd door een onderzoeker en een collega die een contraexpertise uitvoert. Omdat zoiets praktisch onuitvoerbaar is, moeten we accepteren dat forensisch onderzoek subjectieve kanten heeft. Volgens Eoghan Casey ligt de sleutel in dat geval bij transparantie en de cultuur van een organisatie: hoe gaat een lab om met afwijkende onderzoeksresultaten? En met fouten? Met transparantie groeit het vertrouwen in forensisch bewijs en in het bijzonder digitaal forensisch bewijs.

CONTACT

Postadres

Nederlands Register Gerechtig Deskundigen
Postbus 12080
3501 AB Utrecht

Bezoekadres

Catharijnesingel 56
3511 GE Utrecht
Algemeen telefoonnummer: 030-2567040

Website: www.nrgd.nl

E-mail: deskundigenregister@nrgd.nl

[LinkedIn](#)